

Lovforslag nr. L 116. Fremsat den 11. januar 1995 af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om specialundervisning for voksne

(Kurser for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder m.v.)

§ 1

I lov om specialundervisning for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 473 af 20. juni 1991, som ændret ved § 8 i lov nr. 208 af 28. april 1993, foretages følgende ændringer:

1. *Lovens titel* affattes således:

»Lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne«.

2. Før § 1 indsættes:

»Kapitel 1

Specialundervisning for voksne«.

3. § 1, stk. 1, affattes således:

»Ethvert amtsråd skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der er tilmeldt et folkeregister inden for amtskommunen, eller som længerevarende opholder sig i amtskommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning). I tilknytning hertil kan der etableres undervisning, som er tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens handicap. Undervisningen kan indrettes i kostskoleform. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om placeringen af amtsrådets undervisningsforpligtelse over for personer med fysiske eller psykiske handicap, der bor eller opholder sig på amtskommunale døgninstitutioner for voksne med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, oprettet i henhold til lov om social bistand.»

4. § 1, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om undervisningens mål og indhold.«.

5. I § 1, stk. 3, 1. pkt., ændres »En amtskommune« til: »Et amtsråd« og »andre amtskommuner« til: »andre amtsråd«.

6. § 1, stk. 4 og stk. 5, ophæves.

7. Efter § 1 indsættes:

»Kurser for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder

§ 1 a. Ethvert amtsråd skal sørge for, at voksne, der er tilmeldt et folkeregister inden for amtskommunen, eller som længerevarende opholder sig i amtskommunen, og som føler sig hæmmet af utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder, efter undervisningspligtens ophør kan modtage en særligt tilrettelagt læse-, stave- og skriveundervisning, der sigter mod at fremme deltagerens muligheder for aktivt at tage del i alle sider af samfundslivet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om undervisningens mål og indhold.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvornår undervisning er formålsløs eller uforholdsmæssig.

Stk. 4. Amtsrådet træffer beslutning om oprettelse af læse-, stave- og skriveundervisning efter stk. 1.

Stk. 5. Et amtsråd kan efter overenskomst med staten, kommuner, private skoler, institu-

F. t. l. vedr. specialundervisning for voksne

tioner eller initiativtagere o. lign. eller andre amtsråd henviser personer til undervisning efter stk. 1 i statslige, kommunale, private eller andre amtskommunale skoler eller institutioner o. lign. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 6. Amtsrådet sørger for, at der udarbejdes en plan over amtskommunens udbud af læse-, stave- og skriveundervisning efter stk. 1 på såvel egne skoler og institutioner som på andre skoler, institutioner m.v., jf. stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 7. Amtsrådet sørger for, at der informeres offentligt om amtskommunens udbud af læse-, stave- og skriveundervisning med angivelse af omfang, form og indhold samt kursussted. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 8. Amtsrådet sørger for, at der i amtskommunen tilbydes vejledning og rådgivning om læse-, stave- og skriveundervisningen. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.«.

8. Før § 3 indsættes:

»Kapitel 2

Lokaler«.

9. § 3, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Kommunale og statslige lokaler samt lokaler tilhørende private undervisningsinstitutioner, hvis udgifter afholdes af det offentlige, skal stilles til rådighed for amtsrådet til brug ved undervisning efter § 1 og § 1 a, hvis amtsrådet ikke råder over egnede lokaler til virksomheden, og hvis benyttelsen er forenelig med lokalernes øvrige brug. Lokalerne skal stilles vederlagsfrit til rådighed med bestående udstyr. Amtsrådet afholder udgifterne til elektricitet, varme og rengøring samt fornøden skolebetjentbistand.«.

10. Efter § 3 indsættes:

»Kapitel 3

Tilskud til undervisning, befordring m.v.«.

11. I § 4, *stk. 1*, ændres »Amtskommunen« til: »Amtsrådet«.

12. § 4, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Afholder amtsrådet udgifter til undervisning af personer, der er tilmeldt et folke-register inden for en anden amtskommune, kan amtsrådet kræve godtgørelse fra amtsrådet i den amtskommune, hvori den pågældende er tilmeldt et folkeregister.«.

13. I § 4, *stk. 4*, indsættes efter »specialfunktioner«: »i henhold til § 1«, og »amtskommunerne« ændres til: »amtsrådene«.

14. I § 4 ophæves *stk. 5*, og *stk. 6*, der bliver *stk. 5*, affattes således:

»*Stk. 5.* Amtsrådet kan kræve betaling fra et andet amtsråd for udgifter til undervisning af personer, der er tilmeldt et folke-register inden for amtskommunen, men som ved beregning af kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner indgår i folketallet i den anden amtskommune.«.

15. I § 4 indsættes som *stk. 6*:

»*Stk. 6.* En deltager, der tilmelder sig undervisning i henhold til § 1 eller § 1 a hos en privat overenskomsttager, har som en forudsætning for at modtage undervisning pligt til at oplyse sit navn, adresse og personnummer til den undervisningsinstitution, skole m.v., hvor den pågældende tilmelder sig. Amtsrådet kan fra undervisningsinstitutionen, skolen m.v. forlange oplysning om deltagerens navn, adresse og personnummer til brug for afregning med den private overenskomsttager samt eventuelt, hvis den pågældende deltager er tilmeldt et folke-register i en anden amtskommune, opkrævning af godtgørelse for de afholdte undervisningsudgifter m.v. fra amtsrådet i den amtskommune, hvori den pågældende er tilmeldt et folke-register, jf. dog *stk. 5*.«.

16. § 5, affattes således:

»§ 5. Amtsrådet sørger for eller afholder udgifterne til fornøden befordring mellem hjem eller fast aflastningshjem og undervisningsinstitution eller skole for personer, der deltager i undervisningen efter § 1 eller § 1 a. Undervisningsministeren fastsætter regler herom.

Stk. 2. Afholder amtsrådet udgifter i henhold til *stk. 1* til fornøden befordring mellem hjem eller fast aflastningshjem og undervisningsinstitution eller skole af personer, der er tilmeldt et folke-register inden for en anden

amtskommune, kan amtsrådet kræve godtgørelse fra denne, jf. § 4, stk. 5.«.

17. Efter § 5 indsættes:

»Kapitel 4

Leder- og lærerkvalifikationer m.v.«.

18. § 6 affattes således:

»§ 6. Undervisningen efter § 1 forstås af en leder, der skal have de fornødne kvalifikationer. Lærerne skal have de fornødne kvalifikationer til at kunne påtage sig den pågældende form for specialundervisning. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 2. Lærere ved undervisning efter § 1 a skal have de fornødne kvalifikationer til at kunne påtage sig læse-, stave- og skriveundervisning for voksne. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 3. Amtsrådet ansætter og afskediger ledere og lærere ved den af amtsrådet etablerede undervisning for voksne i henhold til § 1 og § 1 a.

Stk. 4. Amtsrådet udarbejder regler om løn- og andre ansættelsesvilkår for ledere og lærere ved den af private initiativtagere efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, og § 1 a, stk. 5, etablerede undervisning. § 67 i Lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse.«.

19. Efter § 6 indsættes:

»Kapitel 5

Styrelsesregler m.v. for institutioner med specialundervisning for voksne«.

20. I § 6 b, stk. 4, ændres »eleverne« til: »deltagerne«.

21. I § 6 c, stk. 1, nr. 5, ændres »elever« til: »deltagere«, i stk. 4 ændres »elevrepræsentant« til: »deltagerrepræsentant«, i stk. 5 ændres »Elevrepræsentanten« til: »Deltagerrepræsentanten«, og »elever« til: »deltagere«.

22. I § 6 g ændres »eleverne« til: »deltagerne«.

23. Efter § 6 g indsættes:

»Kapitel 6

Fælles bestemmelser om forsøg, medarbejderuddannelse, klage m.v.«.

24. Efter § 6 h indsættes:

»§ 6 i. Amtsrådet sørger for og afholder undervisningsudgifterne til fornøden uddannelse af ledere og lærere inden for undervisning efter denne lov. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2. Amtsrådets forpligtelse efter stk. 1 omfatter også ledere og lærere ved undervisning etableret efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, og § 1 a, stk. 5.

Stk. 3. Amtsrådet træffer beslutning om uddannelse i henhold til stk. 1.«.

25. § 7 a affattes således:

»§ 7 a. Klage over amtsrådets afgørelse kan, inden 4 uger fra afgørelsen er meddelt til klageren, indbringes for undervisningsministeren. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at amtsrådets afgørelse ikke kan påklages.«.

26. Efter § 7 a indsættes:

»§ 7 b. Undervisningsministeren kan indhente oplysninger fra amtsråd, institutioner med specialundervisning for voksne eller læse-, stave- og skriveundervisning for voksne og overenskomsttagere efter § 1, stk. 3, eller § 1 a, stk. 5, om alle forhold vedrørende specialundervisning for voksne og læse-, stave- og skriveundervisning for voksne i henhold til denne lov. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 7 c. I Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune varetages amtsrådets opgaver efter denne lov af henholdsvis borgerrepræsentationen og kommunalbestyrelsen.«.

27. Efter § 7 c indsættes:

»Kapitel 7

Ikrafttræden m.v.«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Læse-, stave- og skriveundervisningen i henhold til § 1 a, som

affattet ved denne lovs § 1, nr. 7, iværksættes fra og med den 1. januar 1996, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 6 i, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 24, træder i kraft den 1. januar 1996.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er et led i den særlige indsats for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder.

Ved lovforslaget får amtsrådene samt henholdsvis borgerrepræsentationen og kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune pligt til at sørge for, at voksne, som føler sig hæmmet af utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder, efter undervisningspligtens ophør kan modtage en særligt tilrettelagt undervisning. Undervisningen gives med henblik på, at deltagerne opnår læse-, stave- og skrivefærdigheder, der fremmer deres muligheder for at deltage aktivt i samfundslivet, herunder modtage og benytte samfundets almindelige tilbud, og at modtage undervisnings-, uddannelses- og arbejdsmarkedstilbud, herunder modtage og fastholde beskæftigelsestilbud.

Målgruppen er voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder. Herved forstås personer, hvis utilstrækkelige færdigheder i læsning, stavning og skrivning begrænser deres muligheder for at fungere arbejdsmæssigt, socialt og kulturelt i det danske samfund.

Der er tale om voksne, der måske nok har lært at læse, men som ikke har lært det godt nok til, eller som ikke har vedligeholdt læsningen i et sådant omfang, at de kan opretholde og udvikle læsefærdigheden, tilegne sig indholdet i - og dermed forstå og tage stilling til - en almindelig trykt tekst.

Kurserne omfatter læse-, stave- og skriveundervisning under et. Ved skriveundervisning forstås træning i skriftlig fremstilling.

I forhold til gældende regler indeholder lovforslaget endvidere præcisering af amtsrådets forpligtelse over for personer, der længerevarende opholder sig i amtskommunen, ændringer vedrørende registrering og videregivelse af deltagerens personnumre, amtsrådenes befordringsforpligtelse, uddannelse af ledere og lærere, klageadgang samt indhentning af oplysninger om alle forhold vedrørende lovens dækningsområde.

I forbindelse med lovændringen indsættes en ny bestemmelse, der forpligter amtsrådet, henholdsvis borgerrepræsentationen og kommunalbestyrelsen i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune, til at sørge for medarbejderuddannelse vedrørende lovens fulde dækningsområde. Hjemmelen for ministeren til at give tilskud til medarbejderuddannelse, oprette kursus m.v. bibeholdes til særlige formål.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Lovændringen medfører øgede udgifter for amtskommunerne, både til gennemførelse af læse-, stave- og skriveundervisning og til uddannelse af ledere og lærere inden for lovens dækningsområde.

Målsætningen med lovændringen er at give en andel af de ca. 300.000 læsesvage (ekskl. ordblinde) mulighed for at modtage læseundervisning. I perioden 1996-1998 forventes 10.000 personer at følge læsekurserne.

De 10.000 personer forudsættes at fordele sig med 2000 i 1996 og 4000 i hvert af årene 1997 og 1998. De årlige udgifter til afviklingen af kurserne (inkl. vejledning og rådgivning) skønnes ved de givne tilgangsforudsætninger at være 11,5 mio. kr. i 1996 og 23,0 mio. kr. i hvert af årene 1997 og 1998. På længere sigt forudsættes op til 20% af målgruppen at have deltaget i læsekurserne.

Der er knyttet en stor usikkerhed til vurderingen af søgningen til læsekurserne, og amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner vil blive kompenseret for udgifterne ved efterregulering på grundlag af den faktiske aktivitet.

Til ekstraordinær læreruddannelse skønnes udgifter på 2 mio. kr. pr. år i årene 1995 og 1996.

Udgifterne til gennemførelse af kurserne samt til uddannelse af de nødvendige lærere afholdes af Undervisningsministeriets midler til voksen- og efteruddannelse. I 1995 er disse midler placeret på § 20.12.25 Udbygning af voksen og efteruddannelsesindsatsen.

Der påregnes endvidere af Undervisningsministeriet afholdt ekstraudgifter på ca. 3 mio. kr. til infor-

mation i 1995 og til senere evaluering. Disse udgifter afholdes af Undervisningsministeriets bevillinger til en særlig indsats for voksne med læse-, stave- og skrivevanskeligheder.

Udlæggelsen af medarbejderuddannelse til amtsrådene forventes at medføre en årlig udgift fra 1996 og fremefter på 0,8 mio. kr. pr. år til gennemførelse af medarbejderuddannelse og til administration af ordningen. Udgiften afholdes i 1995 af Undervisningsministeriets bevilling til Konsulentvirksomhed og medarbejderuddannelse.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Ændringen i lovens titel sker dels for at præcisere, at læse-, stave- og skriveundervisning ikke er specialundervisning, dels for ikke at karakterisere mennesker med læse-, stave- og skriveproblemer som handicappede og dermed skabe uklarhed om det handicapbegreb, som hidtil har været anvendt i forbindelse med kompenserende specialundervisning.

Til nr. 2, 8, 10, 17, 19, 23 og 27

Ændringen går alene ud på en teknisk opdeling af lovtæksten.

Til nr. 3

Med den ændrede formulering præciseres det, at forpligtelserne i henhold til loven påhviler amtsrådet.

Endvidere flyttes fastlæggelsen af amtsrådets forpligtelse over for personer, der længerevarende opholder sig i amtskommunen, fra bekendtgørelsen til loven. Præciseringen indføres med henblik på hospitalspatienter, værnepligtige, institutionsboende m.v.

Hjemmelen, til at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om amtsrådets undervisningsforpligtelse på amtskommunale døgninstitutioner oprettet i henhold til lov om social bistand, tilvejebringer mulighed for, at ministeren kan tillægge driftsherre-amtsrådet undervisningsforpligtelsen, uanset at institutionen måtte være beliggende i en anden amtskommune, sådan som det er fremgået af vejledning af 1985 om specialundervisning for voksne.

Til nr. 4

Som led i den almindelige udlægning af administrative beføjelser til amtskommunerne ophæves bestemmelsen om central fastsættelse af undervisningens omfang. I stedet indsættes hjemmel for ministe-

ren til at fastsætte regler om undervisningens mål. Ministeren kan som hidtil fastsætte regler om undervisningens indhold.

Til nr. 5

Med den ændrede formulering præciseres det, at forpligtelserne i henhold til loven påhviler amtsrådet.

Til nr. 6

Med § 7 b, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 26, tilvejebringes der hjemmel til at indhente oplysninger om alle forhold vedrørende lovens dækningsområde, herunder også de oplysninger, som hidtil har været indeholdt i skoleplanerne. Det er derfor ikke længere nødvendigt at bibeholde en selvstændig bestemmelse om skoleplaner.

Bestemmelsen i det tidligere stk. 5 er flyttet til lovens fælles bestemmelser som ny § 7 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 26.

Til nr. 7

Indsættelse af overskriften går alene ud på en teknisk opdeling af lovtæksten.

Med læseundervisningen udvides lovens målgruppe væsentligt, idet der ikke er tale om at indskrænke tilbuddet til de grupper, som allerede er omfattet af loven.

Bestemmelsen i § 1 a, stk. 1, er bygget op på samme måde som lovens § 1.

Læse-, stave- og skriveundervisningen er åben for alle voksne, der føler sig hæmmet af utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder.

Det forudsættes imidlertid, at underviserne er opmærksomme på, at deltagerne i undervisningen har de fornødne forudsætninger for at få udbytte af undervisningen. Det indebærer, at deltagere, f.eks. indvandrere med utilstrækkelige danskforudsætninger eller ordblinde, som har behov for kompenserende specialundervisning, af underviseren vejledes om og evt. henvises til undervisning efter lov om undervisning af voksne indvandrere eller undervisning og specialpædagogisk bistand efter § 1 i lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne.

Intentionen er, at disse lovgivningers »grundlagsundervisning« skal tages først, så læse-, stave- og skriveundervisningen ikke skal operere med grundlæggende alfabetisering/indføring i dansk sprog, som allerede varetages af indvandrerundervisningsloven, eller med kompenserende undervisning m.v., som allerede varetages af specialundervisningen for voksne.

Bestemmelsen i *stk. 3* indsættes med henblik på om nødvendigt, uden ændring af loven, at kunne imødegå utilsigtet brug af læsekurserne, f.eks. i forbindelse med eventuelle problemer med afgrænsning til anden lovgivning, jf. ovenfor.

Det er en forudsætning, at amtsrådene, jf. *stk. 5*, indgår overenskomst med en bred kreds af private initiativtagere, herunder oplysningsforbund, aftenskoler m.v. Som mulige overenskomsttagere regnes også uddannelsesinstitutioner, som henhører under anden lovgivning. De kan udbyde læse-, stave- og skriveundervisning efter denne lov, hvis der indgås overenskomst med amtsrådet herom. Amtsrådet kan selv iværksætte undervisning i lighed med den hidtidige praksis på specialundervisningsområdet.

Amtsrådet sikrer en overordnet koordinering af den samlede indsats på læseområdet - specialundervisning og læseundervisning og amtslig og overenskomstundervisning - med henblik på at sikre det bedst mulige tilbud i amtskommunen, herunder en rimelig geografisk spredning af tilbuddene.

Amtsrådet udarbejder en plan over amtskommunens udbud af læse-, stave- og skriveundervisning, jf. *stk. 6*, og informerer offentligt om undervisningen, så det bliver let for personer med behov for læseundervisning at henvende sig med anmodning om deltagelse, jf. *stk. 7*.

Det pålægges amtsrådet at sørge for, at der tilbydes rådgivning og vejledning. Rådgivning og vejledning skal ses i tilknytning til *stk. 6* om information om læsekurserne og fungere som et supplement til den bredere information om læseundervisningstilbuddet.

I tilknytning til rådgivningen og vejledningen kan der etableres tilbud om frivillig testning af deltagerne med henblik på den mest hensigtsmæssige indplacering på undervisningshold.

Til nr. 9

Med den ændrede formulering præciseres det, at forpligtelserne i henhold til loven påhviler amtsrådet. Formuleringen »lys« ændres til »elektricitet« af hensyn til anvendelsen af tekniske hjælpemidler i undervisningen.

Endvidere præciseres det, at amtsrådet er forpligtet til at afholde udgifter til fornøden skolebetjentibstand i forbindelse med benyttelse af lokalerne til undervisning efter denne lov.

Med ændringen gælder lokalebestemmelsen også for læse-, stave- og skriveundervisningen.

Til nr. 11

Med den ændrede formulering præciseres det, at forpligtelserne i henhold til loven påhviler amtsrådet.

Til nr. 12 og 14

Ændringen er en konsekvens af ændringen i § 1, *stk. 1*, samt af formuleringen i § 1 a, *stk. 1*.

Til nr. 13

Der oprettes ikke lands- og landsdelsdækkende funktioner i forbindelse med læse-, stave- og skriveundervisningen for voksne, hvorfor bestemmelsen alene gælder undervisning i henhold til § 1.

Til nr. 15

Hjemmelen er indsat, fordi der i forbindelse med mellemamtlig refusioner og afregning med private overenskomsttagere m.v. kan være behov for at registrere og videregive deltagerens personnumre for at opnå en hensigtsmæssig og rationel administrativ behandling af refusionskrav, afregninger m.v.

Af hensyn til personer med undervisningsbehov er det ønskeligt, at sådanne refusioner m.v. kan gennemføres hurtigt og smidigt.

Amtsrådet får herefter mulighed for at forlange oplysning om personnumre på deltagere, der tilmelder sig undervisning hos private overenskomsttagere.

For at gøre det muligt for de private overenskomsttagere at oplyse amtsrådet om personnumre på deltagerne, gøres deltagelse i undervisning m.v. hos private overenskomsttagere betinget af, at deltagerne oplyser deres personnummer til den undervisningsinstitution, skole m.v., hvor de tilmelder sig.

Oplysninger om personnumre er undtaget aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 12, hvorefter retten til aktindsigt ikke omfatter oplysninger om enkeltpersoners private forhold.

Til nr. 16

Præciseringen af bestemmelsen skyldes, at der har været rejst tvivl om, hvorvidt amtsrådet er forpligtet til at afholde befordringsudgifter mellem aflastningshjem og skole/undervisningsinstitution.

Ved »fast aflastningshjem« forstås en aflastningsinstitution eller et aflastningshjem, der, som en del af en godkendt/visiteret foranstaltning, tilbagevendende for kortere eller længere perioder træder i stedet for deltagerens hjem (folkeregisteradresse).

Med tilføjelsen af § 1 a sættes befordringsbestemmelsen i kraft også for de deltagere i læse-, stave- og

skriveundervisningen, som har nedsat befordrings-
evne.

Ændringen fra »hjemmehørende i« til »tilmeldt et
folkeregister inden for« er en konsekvens af ændrin-
gen i § 1, stk. 1, samt af formuleringen i § 1 a, stk. 1.

Til nr. 18

Med ændringen sondres mellem lærerkvalifikatio-
ner til undervisning efter § 1 og § 1 a. Der er i øvrigt
ikke ændret ved gældende regler for ledere og lærere
ved undervisning efter § 1.

På grund af læse-, stave- og skriveundervisningens
forskellighed fra specialundervisningen indsættes,
som *stk. 2*, en særskilt bestemmelse om lærerkvalifi-
kationskrav for lærere ved undervisning i henhold til
§ 1 a.

Bestemmelserne i *stk. 3 og 4* svarer til de hidtil
gældende § 6, stk. 2 og 3.

Til nr. 20, 21 og 22

I kapitel 5 om styrelsesregler m.v. for institutioner
med specialundervisning for voksne er betegnelsen
»elev« alle steder ændret til »deltager«, fordi der er
tale om voksne deltagere på specialundervisningsin-
stitutionerne. Derimod er det skønnet sprogligt
uhensigtsmæssigt at ændre betegnelsen »elevråd« til
»deltageråd«, fordi elevråd er et kendt og veletablet
begreb.

Til nr. 24

Det påhviler amtsrådet at sørge for den fornødne
uddannelse af ledere og lærere ved undervisning ef-
ter denne lov, herunder ledere og lærere ved under-
visning etableret efter overenskomst.

Uddannelsesforpligtelsen vedrører uddannelser,
der er godkendt af Undervisningsministeriet som
kvalificerende til undervisning efter denne lov, og
som ikke hidtil har været udbudt udover de forløb,
som er gennemført i samarbejde med og med tilskud
fra Undervisningsministeriet - det gælder f.eks. læse-
pædagoguddannelsen, kommunikationslæreruddan-
nelsen, kursus for lærere ved handicapridning og
kursus for lærere ved handicapsvømning (Halliwick-
metoden) samt kursus for ledere af specialundervis-
ning for voksne.

I forbindelse hermed påhviler det amtsrådet i
samarbejde med andre amtsråd i fornødent omfang
at koordinere lands- og landsdelsdækkende uddan-
nelsesaktiviteter på områder, hvor uddannelsesakti-
viteterne ikke hensigtsmæssigt kan gennemføres af
det enkelte amt.

Hermed udlægges en del af de uddannelsesaktivi-
teter, som Undervisningsministeriet hidtil har ydet

tilskud til i henhold til lovens § 7, til amtsrådene, og
det er alene disse uddannelser, som amtsrådene nu
forpligtes til at gennemføre i fornødent omfang.

Uddannelsesforpligtelsen vedrører ikke uddan-
nelser, som allerede varetages og finansieres i hen-
hold til anden lovgivning.

Med *stk. 2* forpligtes amtsrådet til at sikre, at der
stilles de fornødne uddannelses tilbud til rådighed
for ledere og lærere ved undervisning etableret efter
overenskomst med private initiativtagere.

Det er amtsrådet, der træffer beslutning om opret-
telse af uddannelses tilbud eller kurser.

Præciseringen af amtsrådets forpligtelse til at sør-
ge for fornøden uddannelse af ledere og lærere skal
ses i sammenhæng med nedenstående bemærknin-
ger om ændret praksis vedrørende tilskud i henhold
til § 7.

Med indføjelser af § 6 i begrænses muligheden for
statstilskud i henhold til § 7 til uddannelse af ledere
og lærere ved undervisning efter denne lov. § 7 bibe-
holdes bl.a. med særligt henblik på overgangspro-
blemer vedrørende finansiering af uddannelsesakti-
viteter, der strækker sig ind i 1996 - især læselærer-
uddannelse. Endvidere vil der også fremover i hen-
hold til § 7 kunne gives begrænsede tilskud til særli-
ge, tematiserede uddannelsesindsatser og forsøg
med nye uddannelser m.v. især med henblik på un-
dervisning for små, »nye« eller mindre kendte han-
dicapgrupper m.v.

Til nr. 25

Formuleringen af § 7 a svarer i hovedtræk til den
tidligere formulering. Som noget nyt er der indsat
hjemmel til, at undervisningsministeren kan beslut-
te, at amtsrådets afgørelse ikke kan indbringes for
ministeren. Hermed kan undervisningsministeren
helt ophæve adgangen til at klage over amtsrådets
afgørelse, eller ministeren kan beslutte at begrænse
adgangen til at klage, f.eks. ved at begrænse klagead-
gangen til visse typer af afgørelser.

Til nr. 26

Med § 7 b sikres hjemmel til at indhente alle rele-
vante oplysninger, herunder statistik, fra både amts-
råd, institutioner og overenskomsttagere. Dermed
har ministeriet adgang til at indhente de oplysning-
er, der er fornødne for tilsyn og statistisk belysning
af området.

§ 7 c afløser det tidligere stk. 5 i § 1, jf. bemærknin-
gen til nr. 7.

Til § 2

Ad stk. 1:

Loven træder i kraft tidligst muligt i 1995, fordi det er påkrævet hurtigst muligt at påbegynde uddannelsen af både instruktører til den påtænkte læreruddannelse i forbindelse med læse-, stave-, skriveundervisningen, og lærere til selve læse-, stave-, skrive-

undervisningen for voksne. Det er hensigten tidligst muligt at skaffe den fornødne hjemmel til at afholde udgifter ved læreruddannelsen m.v.

Ad stk. 2:

Af hensyn til tilrettelæggelsen af medarbejderuddannelsen i 1995 træder § 6 i først i kraft den 1. januar 1996.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. Lovens titel affattes således:

»Lov om specialundervisning for voksne og læsekurser for voksne«.

Lov om specialundervisning for voksne

2. Før § 1 indsættes:

»Kapitel 1

Specialundervisning for voksne«.

3. § 1, stk. 1, affattes således:

»Ethvert amtsråd skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der er anmeldt et folkeregister inden for amtskommunen, eller som længerevarende opholder sig i amtskommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning). I tilknytning hertil kan der etableres undervisning, som er tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens handicap. Undervisningen kan indrettes i kostskoleform. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om placeringen af amtsrådets undervisningsforpligtelse over for personer med fysiske eller psykiske handicap, der bor eller opholder sig på amtskommunale døgninstitutioner for voksne med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, oprettet i henhold til lov om social bistand.«

§ 1. Enhver amtskommune skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompense-

rende specialundervisning). I tilknytning hertil kan der etableres undervisning, som er tilrettelagt under hensyntagen til deltagerens handicap. Undervisningen kan indrettes i kostskoleform.

4. § 1, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om undervisningens mål og indhold.«.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter regler om undervisningens indhold og omfang.

5. I § 1, stk. 3, 1. pkt., ændres »En amtskommune« til: »Et amtsråd« og »andre amtskommuner« til: »andre amtsråd«.

Stk. 3. En amtskommune kan efter overenskomst med staten, kommuner, private skoler, institutioner eller initiativtagere o.lign. eller andre amtskommuner henføre personer til undervisning efter stk. 1 i statslige, kommunale, private eller andre amtskommunale skoler eller institutioner o.lign. Kulturministeren kan fastsætte regler herom.

6. § 1, stk. 4 og stk. 5, ophæves.

Stk. 4. Amtsrådet udarbejder en plan for amtskommunens skoler og andre undervisningsinstitutioner med specialundervisning for voksne (undervisningsinstitutioner). Planen skal indeholde oplysning om de enkelte undervisningsinstitutioner og deres virksomhed, antallet af leder- og lærerstillinger og disses aflønning samt oplysning om, i hvilket omfang amtskommunen har indgået overenskomst med staten, kommuner, private skoler eller institutioner eller med en anden amts-

kommune om den specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand, som amtskommunen skal sørge for. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Planen indsendes til Kulturministeriet.

Stk. 5. I Københavns og Frederiksberg kommuner varetages amtskommunens opgaver efter denne lov af kommunen.

7. Efter § 1 indsættes:

»Kurser for voksne med utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder

§ 1 a. Ethvert amtsråd skal sørge for, at voksne, der er tilmeldt et folkeregister inden for amtskommunen, eller som længerevarende opholder sig i amtskommunen, og som føler sig hæmmet af utilstrækkelige læse-, stave- og skrivefærdigheder, efter undervisningspligtens ophør kan modtage en særligt tilrettelagt læse-, stave- og skriveundervisning, der sigter mod at fremme deltagernes muligheder for aktivt at tage del i alle sider af samfundslivet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om undervisningens mål og indhold.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvornår undervisning er formålsløs eller uforuden.

Stk. 4. Amtsrådet træffer beslutning om oprettelse af læse-, stave- og skriveundervisning efter stk. 1.

Stk. 5. Et amtsråd kan efter overenskomst med staten, kommuner, private skoler, institutioner eller initiativtagere o. lign. eller andre amtsråd henvise personer til undervisning efter stk. 1 i statslige, kommunale, private eller andre amtskommunale skoler eller institutioner o. lign. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 6. Amtsrådet sørger for, at der udarbejdes en plan over amtskommunens udbud af læse-, stave- og skriveundervisning efter stk. 1 på såvel egne skoler og institutioner som på andre skoler, institutioner m.v., jf. stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 7. Amtsrådet sørger for, at der informeres offentligt om amtskommunens udbud af læse-, stave- og skriveundervisning med angivelse af omfang, form og indhold samt kursussted. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 8. Amtsrådet sørger for, at der i amtskommunen tilbydes vejledning og rådgivning om læse-, stave- og skriveundervisningen. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.«

8. Før § 3 indsættes:

»Kapitel 2

Lokaler «.

9. § 3, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Kommunale og statslige lokaler samt lokaler tilhørende private undervisningsinstitutioner, hvis udgifter afholdes af det offentlige, skal stilles til rådighed for amtsrådet til brug ved undervisning efter § 1 og § 1 a, hvis amtsrådet ikke råder over egnede lokaler til virksomheden, og hvis benyttelsen er forenelig med lokalernes øvrige brug. Lokalerne skal stilles vederlagsfrit til rådighed med bestående udstyr. Amtsrådet afholder udgifterne til elektricitet, varme og rengøring samt fornøden skolebetjentbistand.«

Stk. 2. Kommunale og statslige lokaler samt lokaler tilhørende private undervisningsinstitutioner, hvis udgifter afholdes af det offentlige, skal stilles til rådighed for amtskommunen til brug ved undervisning efter § 1, hvis amtskommunen ikke råder over egnede lokaler til virksomheden, og hvis benyttelsen er forenelig med lokalernes øvrige brug. Lokalerne skal stilles vederlagsfrit til rådighed med bestående udstyr. Amtskommunen afholder udgifterne til lys, varme og rengøring.

10. Efter § 3 indsættes:

»Kapitel 3

Tilskud til undervisning, befordring m.v.«.

11. I § 4, stk. 1, ændres »Amtskommunen« til: »Amtsrådet«.

§ 4. Amtskommunen afholder de med undervisningsvirksomheden forbundne udgifter.

12. § 4, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Afholder amtsrådet udgifter til undervisning af personer, der er tilmeldt et folkeregister inden for en anden amtskommune, kan amtsrådet kræve godtgørelse fra amtsrådet i den amtskommune, hvori den pågældende er tilmeldt et folkeregister.«.

Stk. 3. Afholder amtskommunen udgifter til undervisning af personer, der er hjemmehørende i en anden amtskommune, kan amtskommunen kræve godtgørelse fra den amtskommune, hvor den pågældende er hjemmehørende.

13. I § 4, stk. 4, indsættes efter »specialfunktioner«: »i henhold til § 1«, og »amtskommunerne« ændres til: »amtsrådene«.

Stk. 4. For specialfunktioner, som udøves af institutioner, der varetager lands- og landsdelsdækkende funktioner, kan kulturministeren fastsætte særlige regler om fordelingen af udgifterne mellem amtskommunerne.

14. I § 4 ophæves stk. 5, og stk. 6, der bliver stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Amtsrådet kan kræve betaling fra et andet amtsråd for udgifter til undervisning af personer, der er tilmeldt et folkeregister inden for amtskommunen, men som ved beregning af kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner indgår i folketallet i den anden amtskommune.«.

Stk. 5. En person anses for hjemmehørende i den amtskommune, hvori folkeregisterkommunen er beliggende.

Stk. 6. Amtskommunen kan kræve betaling fra en anden amtskommune for udgifter til undervisning af personer, der er hjemmehørende i amtskommunen, men som ved beregning af kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner indgår i folketallet i den anden amtskommune.

15. I § 4 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. En deltager, som tilmelder sig undervisning i henhold til § 1 eller § 1 a hos en privat overenskomsttager, har som en forudsætning for at modtage undervisning pligt til at oplyse sit navn, adresse og personnummer til den undervisningsinstitution, skole m.v., hvor den pågældende tilmelder sig. Amtsrådet kan

fra undervisningsinstitutionen, skolen m.v. forlange oplysning om deltagerens navn, adresse og personnummer til brug for afregning med den private overenskomsttager samt eventuelt, hvis den pågældende deltager er tilmeldt et folkeregister i en anden amtskommune, opkrævning af godtgørelse for de afholdte undervisningsudgifter m.v. fra amtsrådet i den amtskommune, hvori den pågældende er tilmeldt et folkeregister, jf. dog stk. 5.«

16. § 5 affattes således:

»§ 5. Amtsrådet sørger for eller afholder udgifterne til fornøden befordring mellem hjem eller fast aflastningshjem og undervisningsinstitution eller skole for personer, der deltager i undervisningen efter § 1 eller § 1 a. Undervisningsministeren fastsætter regler herom.

Stk. 2. Afholder amtsrådet udgifter i henhold til stk. 1 til fornøden befordring mellem hjem eller fast aflastningshjem og undervisningsinstitution eller skole af personer, der er tilmeldt et folkeregister inden for en anden amtskommune, kan amtsrådet kræve godtgørelse fra denne, jf. § 4, stk. 5.«.

§ 5. Amtskommunen sørger for eller afholder udgifterne til fornøden befordring mellem hjem og undervisningsinstitution eller skole for personer, der deltager i undervisningen. Kulturministeren fastsætter regler herom.

Stk. 2. Afholder amtskommunen udgifter til befordring mellem hjem og undervisningsinstitution eller skole af personer, der er hjemmehørende i en anden amtskommune, kan amtskommunen kræve godtgørelse fra den amtskommune, i hvilken den pågældende er hjemmehørende, jf. § 4, stk. 5 og 6.

17. Efter § 5 indsættes:

»Kapitel 4

Leder- og lærer kvalifikationer m.v.«.

18. § 6 affattes således:

»§ 6. Undervisningen efter § 1 forstås af en leder, der skal have de fornødne kvalifikationer. Lærerne skal have de fornødne kvalifikationer til at kunne påtage sig den pågældende form for specialundervisning. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 2. Lærere ved undervisning efter § 1 a skal have de fornødne kvalifikationer til at kunne påtage sig læse-, stave- og skriveundervisning for voksne. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 3. Amtsrådet ansætter og afskediger ledere og lærere ved den af amtsrådet etablerede undervisning for voksne i henhold til § 1 og § 1 a.

Stk. 4. Amtsrådet udarbejder regler om løn- og andre ansættelsesvilkår for ledere og lærere ved den af private initiativtagere efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, og § 1 a, stk. 5, etablerede undervisning. § 67 i Lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse.«.

§ 6. Undervisningen forestås af en leder, der skal have de fornødne kvalifikationer. Lærerne skal gennem særlig uddannelse have erhvervet de fornødne forudsætninger for at kunne påtage sig den pågældende form for specialundervisning. Kulturministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 2. Amtsrådet ansætter og afskediger ledere og lærere ved den af amtskommunen etablerede specialundervisning for voksne.

Stk. 3. Amtsrådet udarbejder regler om løn- og andre ansættelsesvilkår for ledere og lærere ved den af private initiativtagere efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, etablerede undervisning. § 67 i lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse.

19. Efter § 6 indsættes:

»Kapitel 5

Styrelsesregler m.v. for institutioner med specialundervisning for voksne«.

20. I § 6 b, stk. 4, ændres »eleverne« til: »deltagerne«.

Stk. 4. Lederen træffer afgørelse i alle enkeltssager vedrørende eleverne.

21. I § 6 c, stk. 1, nr. 5, ændres »elever« til: »deltagere«, i stk. 4 ændres »elevrepræsentant« til: »deltagerrepræsentant«, i stk. 5 ændres »Elevrepræsentanten« til: »Deltagerrepræsentanten«, og »elever« til: »deltagere«.

§ 6 c. Amtsrådet nedsætter for hver undervisningsinstitution en bestyrelse, der består af:

- 1) 1 medlem udpeget af amtsrådet.
- 2) 1 medlem udpeget af kommunerne i amtsråds kredsen.
- 3) 2 medlemmer udpeget af de handicappedes organisationer.
- 4) 2 medlemmer valgt af og blandt undervisningsinstitutionens lærere og øvrige medarbejdere. Heraf skal mindst én være lærer.
- 5) 1 medlem valgt af og blandt undervisningsinstitutionens elever.

Stk. 4. Er det ikke muligt at få valgt en elevrepræsentant, bortfalder valget af denne.

Stk. 5. Elevrepræsentanten må ikke overvære den del af drøftelserne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere.

22. I § 6 g ændres »eleverne« til: »deltagerne«.

§ 6 g. Ved hver undervisningsinstitution kan eleverne danne et elevråd til at varetage deres interesser.

23. Efter § 6 g indsættes:

»Kapitel 6

Fælles bestemmelser om forsøg, medarbejderuddannelse, klage m.v.«.

24. Efter § 6 h indsættes:

»§ 6 i. Amtsrådet sørger for og afholder undervisningsudgifterne til fornøden uddannelse af ledere og lærere inden for undervisning efter denne lov. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2. Amtsrådets forpligtelse efter stk. 1 omfatter også ledere og lærere ved undervisning etableret efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, og § 1 a, stk. 5.

Stk. 3. Amtsrådet træffer beslutning om uddannelse i henhold til stk. 1.«.

25. § 7 a affattes således:

»§ 7 a. Klage over amtsrådets afgørelse kan, inden 4 uger fra afgørelsen er meddelt til klageren, indbringes for undervisningsministeren. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at amtsrådets afgørelse ikke kan påklages.«.

§ 7 a. Klage over amtsrådets afgørelser kan inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for kulturministeren.

Stk. 2. Kulturministeren kan bemyndige ministeriets direktorater til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 3. Kulturministeren kan fastsætte bestemmelser om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 2, herunder om at afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.

26. Efter § 7 a indsættes:

»§ 7 b. Undervisningsministeren kan indhente oplysninger fra amtsråd, institutioner med specialundervisning for voksne eller læse-, stave- og skriveundervisning for voksne og overenskomstagere efter § 1, stk. 3, eller § 1 a, stk. 5, om alle forhold vedrørende specialundervisning for voksne og læse-, stave- og skriveundervisning for voksne i henhold til denne

lov. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 7 c. I Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune varetages amtsrådets opgaver efter denne lov af henholdsvis borgerrepræsentationen og kommunalbestyrelsen.«.

27. Efter § 7 c indsættes:

»Kapitel 7

Ikrafttræden m.v. «.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Læse-, stave- og skriveundervisningen i henhold til § 1 a, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 7, iværksættes fra og med den 1. januar 1996, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 6 i, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 24, træder i kraft den 1. januar 1996.